Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 5. septembra 2019*

„Predhodno odločanje – Direktiva 2002/22/ES – Univerzalna storitev ter pravice uporabnikov v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi omrežji in storitvami – Člen 26(5) – Enotna evropska številka za klic v sili – Dajanje na voljo informacij o lokaciji kličočega“

V zadevi C-417/18,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Vilniaus apygardos administracinis teismas (regionalno upravno sodišče v Vilni, Litva) z odločbo z dne 21. junija 2018, ki je na Sodišče prispela 26. junija 2018, v postopku

AW,

BV,

CU,

DT

proti

Lietuvos valstybė, ki jo zastopajo **Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba, Bendrasis pagalbos centras** in **Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija**,

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi M. Vilaras (poročevalec), predsednik senata, K. Jürimäe, sodnica, D. Šváby, S. Rodin in N. Piçarra, sodniki,

generalni pravobranilec: M. Campos Sánchez-Bordona,

sodni tajnik: M. Aleksejev, vodja oddelka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 2. maja 2019,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za AW, BV, CU in DT L. Šaltinytė, skupaj z L. Žalnieriūnasom, advokatas,

– za litovsko vlado R. Dzikovič, K. Dieninis in R. Krasuckaitė, agenti,

– za Evropsko komisijo G. Braun, S. L. Kalėda, L. Nicolae in A. Steiblytė, agenti,

* Jezik postopka: litovščina.

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 26 Direktive 2002/22/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. marca 2002 o univerzalni storitvi in pravicah uporabnikov v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi omrežji in storitvami (Direktiva o univerzalnih storitvah) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 29, str. 367), kakor je bila spremenjena z Direktivo 2009/136/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 (UL 2009, L 337, str. 11) (v nadaljevanju: Direktiva 2002/22).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med AW, BV, CU in DT (v nadaljevanju: AW in drugi) ter Lietuvos valstybė (litovska država), ki jo zastopajo Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba (regulativni organ za komunikacije), Bendrasis pagalbos centras (skupni center dežurnih služb) in Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija (ministrstvo Republike Litve za notranje zadeve), glede odškodninskega zahtevka navedenih oseb.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2002/22

3 V uvodni izjavi 36 Direktive 2002/22 je navedeno:

„Pomembno je, da lahko uporabniki pokličejo enotno evropsko številko za klic v sili ‚112‘ in vse druge nacionalne telefonske številke za klic v sili brezplačno po vsakem telefonu, vključno z javnimi plačilnimi telefoni, brez uporabe kakršnega koli plačilnega sredstva. […] Informacija o lokaciji kličočega, ki mora biti na voljo dežurnim službam, bo izboljšala raven zaščite in varnost uporabnikov storitev ‚112‘ in pomagala dežurnim službam, kolikor je to tehnično izvedljivo, pri izpolnjevanju njihovih dolžnosti, če je zagotovljeno, da se klici in pripadajoči podatki pošljejo zadevnim dežurnim službam. […]“

4 Člen 26 te direktive določa:

„1. Države članice zagotovijo, da lahko vsi končni uporabniki storitev iz odstavka 2, vključno z uporabniki javnih plačilnih telefonov, brezplačno in brez uporabe plačilnih sredstev pokličejo službe za storitve v sili na enotno evropsko številko za klic v sili ‚112‘ in na katero koli drugo nacionalno številko za klic v sili, ki so jo določile države članice.

2. Države članice v posvetovanju z nacionalnimi regulativnimi organi, organi, odgovornimi za storitve v sili, in ponudniki zagotovijo, da podjetja, ki končnim uporabnikom zagotavljajo elektronsko komunikacijsko storitev odpravljanja nacionalnih klicev na številko ali številke iz nacionalnega načrta telefonskega oštevilčenja, zagotovijo dostop do storitev v sili.

3. Države članice zagotovijo, da so klici na enotno evropsko številko za klic v sili ‚112' ustrezno odgovorjeni in obravnavani na način, ki je najprimernejši za delovanje njihovih sistemov klicev v sili. Na take klice se odgovarja in se jih obravnava vsaj tako hitro in učinkovito kot klice na drugo nacionalno številko oziroma številke za klic v sili, če se take številke še naprej uporabljajo.

[…]

5. Države članice zagotovijo, da zadevna podjetja organu, ki je odgovoren za klice v sili, brezplačno dajo na voljo informacije o lokaciji kličočega, takoj ko organ sprejme klic. To velja za vse klice na enotno [evropsko] številko za klic v sili ‚112'. Države članice lahko določijo, da ta obveznost velja tudi za klice na nacionalne številke za klic v sili. Pristojni regulativni organi določijo merila za natančnost in zanesljivost zagotovljenih informacij o lokaciji kličočega.

[…]"

Direktiva 2009/136

5 V uvodni izjavi 39 Direktive 2009/136 je navedeno:

„Končni uporabniki bi morali imeti možnost klicati in imeti dostop do storitev v sili z uporabo vsake telefonske storitve, ki lahko odpravlja govorne klice z uporabo številke ali številk iz nacionalnih načrtov telefonskega oštevilčenja. […] Treba bi bilo okrepiti obveznost sporočanja informacij o lokaciji kličočega, da se poveča zaščita državljanov. Zlasti bi morala podjetja informacije o lokaciji kličočega dati na voljo službam za storitve v sili, takoj ko ta služba sprejme klic, ne glede na uporabljeno tehnologijo. […]"

Litovsko pravo

Zakon Republike Litve št. IX-2135 o elektronskih komunikacijah

6 Člen 34(10) Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymas nº IX-2135 (zakon Republike Litve št. IX-2135 o elektronskih komunikacijah) z dne 15. aprila 2004 (Žin., 2004, št. 69-2382) je v različici, ki se je uporabljala v času dejanskega stanja v postopku v glavni stvari, določal:

„Vsi ponudniki javnih komunikacijskih omrežij in javnih elektronskih komunikacijskih storitev morajo v skladu s postopkom in pod pogoji, ki jih določi regulativni organ za komunikacije, za svoje naročnike ali uporabnike javnih elektronskih komunikacijskih storitev, vključno z uporabniki javnih telefonskih govorilnic in naročnikov ali uporabnikov, ki so invalidi, zagotoviti brezplačen dostop do storitev v sili, ki jih vzpostavijo organi."

7 Člen 68(2) tega zakona je določal:

„Ponudniki javnih komunikacijskih omrežij in javnih elektronskih komunikacijskih storitev morajo v primeru vsakega klica v sili brez soglasja naročnika ali dejanskega uporabnika storitev elektronskih komunikacij skupnemu centru dežurnih služb brezplačno posredovati informacijo o lokaciji kličočega (vključno s prometnimi podatki). Informacijo o lokaciji v primeru vsakega klica v sili je treba brezplačno posredovati, takoj ko skupni center dežurnih služb odgovori na klic v sili. Skupni center dežurnih služb mora regulativnemu organu za komunikacije predložiti predloge v zvezi z merili glede natančnosti in zanesljivosti informacij o lokaciji kličočega. Regulativni organ za komunikacije mora ob upoštevanju predlogov skupnega centra dežurnih služb določiti merila glede natančnosti in zanesljivosti informacij o lokaciji kličočega. Stroški v zvezi z nakupom, namestitvijo (prilagoditvijo), posodabljanjem in podporo strojne opreme (in z njo povezane programske opreme), ki ni nujna za zagotavljanje

gospodarske dejavnosti ponudnika, je pa nujna za posredovanje informacij o lokaciji (vključno s podatki o prometu) skupnemu centru dežurnih služb, se povrnejo ponudnikom javnih komunikacijskih omrežij in ponudnikom javnih elektronskih komunikacijskih storitev iz državnega proračuna v skladu s postopkom, ki ga določi vlada. Druge določbe tega odstavka se izvajajo v skladu s podrobnimi pravili in pogoji iz člena 34(10) tega zakona.“

Pravila o dostopu do storitev v sili

8 Direktor regulativnega organa za komunikacije je z odlokom št. 1V-1087 z dne 7. novembra 2011 določil pravila o dostopu naročnikov ali uporabnikov do storitev v sili, ki jih zagotavljajo organi (v nadaljevanju: pravila o dostopu do storitev v sili).

9 V točki 4.5.4.1 teh pravil je določeno, da morajo ponudniki mobilnih omrežij posredovati informacijo o lokaciji z natančnostjo pokrivanja (sektorja) bazne postaje (*Cell-ID*). V zvezi s tem predložitveno sodišče poudarja, da navedena pravila ne opredeljujejo minimalne natančnosti, s katero morajo bazne postaje zagotavljati lokacijo kličočega, niti gostote porazdelitve baznih postaj.

10 V skladu s točko 4.5.4.2 pravil o dostopu do storitev v sili je treba 95 % vseh informacij o lokaciji predložiti z zamudo, ki ne presega 20 sekund od vzpostavitve povezave z mestom skupnega centra dežurnih služb ali od trenutka, ko skupni center dežurnih služb poda zahtevo pri ponudniku mobilnega komunikacijskega omrežja ali mobilnih komunikacijskih storitev.

11 Točka 4.5.4.3 pravil o dostopu do storitev v sili določa, da mora biti sistem ponudnikov mobilnega omrežja za prenos informacij o lokaciji v celoti podvojen in dostopen vsaj 97 % leta.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

12 AW in drugi so bližnji ES, mladega 17-letnega dekleta, ki je bilo žrtev kaznivega dejanja. Iz spisa, ki je na voljo Sodišču, je razvidno, da je bilo ES 21. septembra 2013 okoli 6. ure zjutraj v predmestju Panevėžysa (Litva) ugrabljeno, zlorabljeno in živo zažgano v prtljažniku avtomobila. Medtem ko je bilo zaprto v tem prtljažniku, je z mobilnim telefonom okoli desetkrat poklicalo litovski center za obveščanje na enotno evropsko številko za klic v sili „112“ (v nadaljevanju: številka 112), da bi zaprosilo za pomoč. Vendar aparati centra za obveščanje niso prikazali številke uporabljenega mobilnega telefona, kar je zaposlenim v tem centru preprečilo, da bi določili njegovo lokacijo. Ni bilo mogoče ugotoviti, ali je imel mobilni telefon, ki ga je uporabilo ES, kartico SIM, niti, zakaj številka tega telefona centru za obveščanje ni bila vidna.

13 AW in drugi so pri predložitvenem sodišču vložili tožbo, s katero so predlagali, naj se litovski državi naloži povračilo nepremoženjske škode, ki so jo utrpeli ES kot žrtev in oni kot njeni bližnji. V podporo tožbi navajajo, da Republika Litva ni zagotovila ustreznega praktičnega izvajanja člena 26(5) Direktive 2002/22. Ta opustitev naj bi povzročila, da službam operativne policije ni bilo mogoče posredovati informacije o lokaciji ES, zaradi česar naj ji ti ne bi mogli priti na pomoč.

14 Predložitveno sodišče se sprašuje, prvič, ali člen 26(5) Direktive 2002/22 nalaga obveznost posredovanja informacij o lokaciji kličočega, kadar se klic opravi z aparata brez kartice SIM, in drugič, ali je treba v primeru, kot je ta v postopku v glavni stvari, v katerem ureditev države članice omogoča klicanje na številko 112 z mobilnega telefona brez kartice SIM, informacije o lokaciji kličočega opredeliti v skladu s členom 26(5) Direktive 2002/22.

15 Če je treba šteti, da morajo države članice v primeru klica na številko 112 z mobilnega telefona brez kartice SIM zagotoviti določitev lokacije kličočega, želi predložitveno sodišče izvedeti tudi, ali veljavna litovska ureditev glede na obveznosti, ki izhajajo iz člena 26(5) Direktive 2002/22, zagotavlja ustrezno natančnost pri določanju lokacije kličočega.

16 Predložitveno sodišče nazadnje navaja, da če se izkaže, da morajo pristojni organi držav članic zagotoviti določitev lokacije osebe, ki kliče na številko 112, tudi če ta oseba opravi klic z mobilnim telefonom brez kartice SIM, bo moralo odgovoriti na vprašanje, ali mora med kršitvijo te obveznosti od zadevne države članice in škodo, ki jo utrpijo posamezniki, obstajati neposredna vzročna zveza, ali pa zadostuje obstoj posredne vzročne zveze, če na podlagi nacionalne zakonodaje ali sodne prakse taka vzročna zveza zadostuje za izpolnitev enega od pogojev za odgovornost zadevne države članice.

17 V teh okoliščinah je Vilniaus apygardos administracinis teismas (regionalno upravno sodišče v Vilni, Litva) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali člen 26(5) Direktive 2002/22 […] določa obvezno posredovanje informacije o lokaciji, če gre za klice z mobilnih naprav brez kartic SIM?

2. Ali dejstvo, da nacionalna zakonodaja države članice dopušča posameznikom, da kličejo na [številko 112] brez kartice SIM, pomeni, da je treba informacijo o lokaciji za take klice v sili določiti v skladu s členom 26(5) Direktive 2002/22 […]?

3. Ali je nacionalna zakonodaja, določena v točki 4.5.4 pravil za dostop [do storitev v sili], ki med drugim določa, da morajo ponudniki javnega mobilnega omrežja posredovati informacijo o lokaciji z natančnostjo pokrivanja (sektorja) bazne postaje ([…] *Cell-ID*), ki pa ne določa minimalne natančnosti (v smislu razdalje), s katero morajo bazne postaje določiti lokacijo kličočega, ali gostote porazdeljenosti baznih postaj (v smislu razdalje), v skladu s členom 26(5) Direktive 2002/22 […], ki določa, da morajo pristojni regulativni organi določiti merila za natančnost in zanesljivost zagotovljenih informacij o lokaciji kličočega?

4. Če sta odgovora na prvo in/ali drugo vprašanje, da država članica mora zagotoviti, da se informacija o lokaciji določi v skladu s členom 26(5) Direktive 2002/22 […], in/ali je odgovor na tretje vprašanje, da nacionalna zakonodaja ni v skladu s členom 26(5) Direktive 2002/22 […], ki določa, da pristojni regulativni organi določijo merila za natančnost in zanesljivost zagotovljenih informacij o lokaciji kličočega, ali mora nacionalno sodišče, ko odloča o vprašanju odškodnine, ugotoviti neposredno vzročno zvezo med kršitvijo prava Unije in škodo, ki je nastala posameznikom, ali pa je dovolj ugotoviti posredno vzročno zvezo med kršitvijo prava Unije in škodo, ki je nastala posameznikom, če v skladu z določbami nacionalnega zakona in/ali nacionalne sodne prakse ugotovitev posredne vzročne zveze med protipravnimi dejanji in škodo, ki je nastala posameznikom, zadostuje za nastanek odgovornosti?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo in drugo vprašanje

18 Predložitveno sodišče s prvim in drugim vprašanjem, ki ju je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 26(5) Direktive 2002/22 razlagati tako, da državam članicam nalaga obveznost zagotovitve, da dajo zadevna podjetja organu, ki je odgovoren za klice v sili na številko 112, brezplačno na voljo informacije o lokaciji kličočega, takoj ko navedeni organ sprejme klic, tudi če je bil klic opravljen z mobilnega telefona brez kartice SIM.

19 Najprej je treba poudariti, da litovska vlada v pisnem stališču, predloženem Sodišču, trdi, da tak položaj ne spada na področje uporabe člena 26(5) Direktive 2002/22, temveč je urejen z nacionalnim pravom posamezne države članice, v obravnavanem primeru z litovskim pravom.

20 V zvezi s tem zadostuje poudariti, da je predmet prvega in drugega vprašanja ravno to, ali se člen 26(5) Direktive 2002/22 uporabi v položaju, kot je ta, ki je podlaga za spor o glavni stvari. Predložitveno sodišče z vprašanjema torej Sodišča ne poziva, naj poda razlago litovskega prava, temveč naj poda razlago prava Unije, zlasti Direktive 2002/22.

21 Glede odgovora na ti vprašanji je iz člena 26(5) Direktive 2002/22 razvidno, da obveznost dajanja na voljo informacij o lokaciji kličočega „velja za vse klice na enotno [evropsko] številko za klic v sili“.

22 Opozoriti je treba tudi, da je Sodišče že razsodilo, da iz člena 26(3) Direktive 2002/22 v izvirni različici, ki ustreza odstavku 5 istega člena v sedanji različici te direktive, izhaja, da ta določba državam članicam nalaga, kolikor je to tehnično izvedljivo, obveznost glede rezultata, ki se ne omejuje na uvedbo ustreznega pravnega okvira, ampak zahteva, da se informacije o lokaciji vseh kličočih na številko 112 dejansko posredujejo dežurnim službam (sodba z dne 11. septembra 2008, Komisija/Litva, C-274/07, EU:C:2008:497, točka 40).

23 Zato ni mogoče dopustiti, da bi bili klici na številko 112 z mobilnega telefona brez kartice SIM izključeni s področja uporabe te določbe.

24 Zato je treba na prvo in drugo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 26(5) Direktive 2002/22 razlagati tako, da državam članicam nalaga obveznost, da zagotovijo – kolikor je to tehnično izvedljivo – da zadevna podjetja organu, ki je odgovoren za klice v sili na številko 112, brezplačno dajo na voljo informacije o lokaciji kličočega, takoj ko navedeni organ sprejme klic, tudi če je bil klic opravljen z mobilnega telefona brez kartice SIM.

Tretje vprašanje

25 Predložitveno sodišče s tretjim vprašanjem Sodišče v bistvu poziva, naj se izreče glede skladnosti nacionalne ureditve, s katero so bila opredeljena merila v zvezi z natančnostjo in zanesljivostjo informacij o lokaciji kličočega na številko 112, s členom 26(5) Direktive 2002/22.

26 Natančneje, predložitveno sodišče izraža dvome, kot je razvidno iz točke 9 te sodbe, glede vprašanja, ali lahko država članica določi le, da je treba informacije o lokaciji kličočega na številko 112 zagotoviti z natančnostjo pokrivanja bazne postaje. Od operaterjev naj bi bilo namreč mogoče zahtevati, da posredovane informacije z minimalno natančnostjo prikazujejo razdaljo kličočega od bazne postaje, prek katere je bil posredovan njegov klic. Poleg tega predložitveno sodišče poudarja, da veljavna litovska ureditev ne določa gostote porazdeljenosti baznih postaj niti največje razdalje med njimi.

27 V zvezi s tem je treba najprej poudariti, da je v skladu s sodno prakso Sodišča pristojno nacionalno sodišče tisto, ki mora preučiti, ali je nacionalna ureditev v skladu s pravom Unije, Sodišče pa je pri odločanju o predlogu za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU pristojno le za to, da temu sodišču predloži vse elemente razlage, ki mu omogočajo presojo te skladnosti (glej v tem smislu sodbo 1. julija 2014, Ålands Vindkraft, C-573/12, EU:C:2014:2037, točka 126).

28 V teh okoliščinah je treba tretje vprašanje preoblikovati in šteti, da predložitveno sodišče z njim v bistvu sprašuje, ali je treba člen 26(5) Direktive 2002/22 razlagati tako, da daje državam članicam polje proste presoje pri opredelitvi meril glede natančnosti in zanesljivosti informacij o lokaciji kličočega na številko 112, ki jim omogoča, da te informacije omejijo na identifikacijo bazne postaje, ki je posredovala klic.

29 Kot sta poudarili litovska vlada in Evropska komisija v stališčih, predloženih Sodišču, je iz člena 26(5), zadnji stavek, Direktive 2002/22 razvidno, da imajo države članice določeno polje proste presoje pri opredelitvi meril glede natančnosti in zanesljivosti informacij o lokaciji kličočega na številko 112, ki jih morajo zadevna podjetja v skladu s prvim stavkom tega odstavka brezplačno dati na voljo organu, ki je odgovoren za klice v sili.

30 Vendar je treba poudariti, da je iz uvodne izjave 36 Direktive 2002/22 in iz uvodne izjave 39 Direktive 2009/136 razvidno, da je namen obveznega posredovanja informacij o lokaciji kličočega izboljšati raven zaščite in varnost uporabnikov storitev, ki se zagotavljajo s klici na številko 112, ter pomagati dežurnim službam pri izpolnjevanju njihovih dolžnosti.

31 Tako morajo merila, ki se nanašajo na natančnost in zanesljivost informacij o lokaciji kličočega, vsekakor zagotoviti – kolikor je to tehnično izvedljivo – določitev lokacije tega kličočega tako zanesljivo in natančno, da mu lahko dežurne službe koristno pridejo na pomoč.

32 Polje proste presoje, ki ga imajo države članice pri opredelitvi teh meril, je torej omejeno s potrebo po zagotovitvi koristnosti posredovanih informacij, da se omogoči učinkovita določitev lokacije kličočega in s tem posredovanje dežurne službe.

33 Ker je taka presoja zelo tehnična in tesno povezana s posebnostmi litovskega mobilnega telekomunikacijskega omrežja, jo mora opraviti predložitveno sodišče.

34 Zato je treba na tretje vprašanje odgovoriti, da je treba člen 26(5) Direktive 2002/22 razlagati tako, da daje državam članicam polje proste presoje pri opredelitvi meril glede natančnosti in zanesljivosti informacij o lokaciji kličočega na številko 112, vendar ob pojasnilu, da morajo merila, ki jih opredelijo, zagotoviti – kolikor je to tehnično izvedljivo – določitev lokacije kličočega tako zanesljivo in natančno, da mu lahko dežurne službe koristno pridejo na pomoč, kar mora presoditi predložitveno sodišče.

Četrto vprašanje

35 Predložitveno sodišče s četrtim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba pravo Unije razlagati tako, da kadar se v skladu z nacionalnim pravom države članice obstoj posredne vzročne zveze med nezakonitostjo, ki jo storijo nacionalni organi, in škodo, ki jo je utrpel posameznik, šteje kot zadosten za uveljavljanje odgovornosti države, je treba tako posredno vzročno zvezo med kršitvijo prava Unije, ki jo je mogoče pripisati tej državi članici, in škodo, ki jo je utrpel posameznik, prav tako šteti za zadostno za uveljavljanje odgovornosti navedene države članice za to kršitev prava Unije.

36 Litovska vlada je v stališču, predloženem Sodišču, ugovarjala temu, da je posredna vzročna zveza med storjeno nezakonitostjo in nastalo škodo zadostna za uveljavljanje odgovornosti litovske države v skladu z nacionalnim pravom. Litovska vlada meni, da je iz veljavnih litovskih določb razvidno, da mora za uveljavljanje odgovornosti države obstajati neposredna vzročna zveza med nezakonitostjo, ki so jo storili nacionalni organi, in kršitvijo pravice posameznika, ki je utrpel škodo.

37 V zvezi s tem zadošča poudariti, da v okviru sistema sodnega sodelovanja, vzpostavljenega s členom 267 PDEU, Sodišče ni pristojno, da bi se izreklo o razlagi nacionalnih določb niti da bi presojalo ali preverjalo, ali jih predložitveno sodišče pravilno razlaga (sodba z dne 26. marca 2015, Macikowski, C-499/13, EU:C:2015:201, točka 51 in navedena sodna praksa).

38 Glede odgovora na četrto vprašanje je treba poudariti, da je seveda med pogoji, ki morajo biti izpolnjeni za uveljavljanje odgovornosti države članice za škodo, ki je nastala posameznikom zaradi kršitev prava Unije, ki jih je mogoče pripisati tej državi članici, pogoj, da obstaja neposredna vzročna zveza med to kršitvijo in škodo, povzročeno tem posameznikom (glej v tem smislu sodbo z dne 4. oktobra 2018, Kantarev, C-571/16, EU:C:2018:807, točka 94 in navedena sodna praksa).

39 Vendar je iz sodne prakse Sodišča razvidno, da mora država v primeru kršitve prava Unije, ki ji jo je mogoče pripisati, posledice povzročene škode odpraviti v okviru nacionalnih predpisov o odgovornosti, pri čemer pa pogoji, ki so jih določile nacionalne zakonodaje na področju povrnitve škode, ne smejo biti manj ugodni od pogojev za podobne zahtevke, ki so nacionalnega značaja (načelo enakovrednosti) (glej v tem smislu sodbo z dne 4. oktobra 2018, Kantarev, C-571/16, EU:C:2018:807, točka 123 in navedena sodna praksa).

40 Iz tega sledi, da če se v skladu z nacionalnim pravom države članice, kot se razlaga v sodni praksi njenih nacionalnih sodišč, obstoj posredne vzročne zveze med tem, da je država članica kršila svoje nacionalno pravo, in nastalo škodo šteje kot zadosten za uveljavljanje odgovornosti države, je treba na podlagi načela enakovrednosti posredno vzročno zvezo med kršitvijo prava Unije, ki jo je mogoče pripisati zadevni državi članici, in škodo, ki so jo utrpeli posamezniki, prav tako šteti za zadostno za uveljavljanje odgovornosti navedene države članice za to kršitev.

41 Zato je treba na četrto vprašanje odgovoriti, da je treba pravo Unije razlagati tako, da če se v skladu z nacionalnim pravom države članice obstoj posredne vzročne zveze med nezakonitostjo, ki so jo storili nacionalni organi, in škodo, ki jo je utrpel posameznik, šteje kot zadosten za uveljavljanje odgovornosti države, je treba tako posredno vzročno zvezo med kršitvijo prava Unije, ki jo je mogoče pripisati tej državi članici, in škodo, ki jo je utrpel posameznik, prav tako šteti za zadostno za uveljavljanje odgovornosti navedene države članice za to kršitev prava Unije.

Stroški

42 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

1. **Člen 26(5) Direktive 2002/22/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. marca 2002 o univerzalni storitvi in pravicah uporabnikov v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi omrežji in storitvami (Direktiva o univerzalnih storitvah), kakor je bila spremenjena z Direktivo 2009/136/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009, je treba razlagati tako, da državam članicam nalaga obveznost, da zagotovijo – kolikor je to tehnično izvedljivo – da zadevna podjetja organu, ki je odgovoren za klice v sili na enotno evropsko številko za klic v sili „112“, brezplačno dajo na voljo informacije o lokaciji kličočega, takoj ko navedeni organ sprejme klic, tudi če je bil klic opravljen z mobilnega telefona brez kartice SIM.**

2. **Člen 26(5) Direktive 2002/22, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2009/136, je treba razlagati tako, da daje državam članicam polje proste presoje pri opredelitvi meril glede natančnosti in zanesljivosti informacij o lokaciji kličočega na enotno evropsko številko za klic v sili „112“, vendar ob pojasnilu, da morajo merila, ki jih opredelijo, zagotoviti – kolikor je to tehnično izvedljivo – določitev lokacije kličočega tako zanesljivo in natančno, da mu lahko dežurne službe koristno pridejo na pomoč, kar mora presoditi predložitveno sodišče.**

3. **Pravo Unije je treba razlagati tako, da če se v skladu z nacionalnim pravom države članice obstoj posredne vzročne zveze med nezakonitostjo, ki so jo storili nacionalni organi, in škodo, ki jo je utrpel posameznik, šteje kot zadosten za uveljavljanje odgovornosti države, je treba tako posredno vzročno zvezo med kršitvijo prava Unije, ki jo je mogoče pripisati tej državi članici, in škodo, ki jo je utrpel posameznik, prav tako šteti za zadostno za uveljavljanje odgovornosti navedene države članice za to kršitev prava Unije.**

Podpisi